

ALIMENTAȚIA copiilor în instituțiile de educație timpurie

Ședința cu șefii OLSDÎ, 17 august 2016

Argument

- ▶ Unul din factorii principali ce determină starea de sănătate și nivelul de dezvoltare fizică și neuropsihică a copiilor este **asigurarea unei alimentații echilibrate și raționale.**

Zilnic, în alimentația copiilor e necesar a include proteine, lipide, glucide, vitamine, săruri minerale și apă în anumite proporții și cantități. Atât deficitul, cât și surplusul de nutrienți necesari influențează negativ starea de sănătate a copiilor, contribuind la apariția și dezvoltarea bolilor netransmisibile legate de dietă, subnutriție și deficiențele nutriționale, printre care: anemiile, deficiența de iod, supraponderabilitatea și obezitatea, diabetul zaharat, deficitul de vitaminA D și rahitismul, tulburările tranzitului intestinal, malnutriția, cariile dentare etc.

Argument

- ▶ Un comportament alimentar adecvat asociat cu practicarea regulată a activității fizice în perioada copilăriei previne sau întârzie apariția la vîrsta de adult a unor boli ale societății moderne (bolile coronariene, hipertensiunea arterială, diabetul zaharat, unele forme de cancer etc.).
- ▶ Cercetările în domeniu demonstrează că alimentația posedă atît un impact fizic, cît și unul psihic asupra stării de sănătate a copiilor și adolescenților. Astfel, la copiii cu malnutriție, orice reducere în furnizarea de energie și/sau de nutrienți esențiali are repercusiuni profunde asupra dezvoltării structurale și funcționale a sistemului nervos central.

Alimentarea copiilor și elevilor în instituțiile de învățământ general în anul de studii 2015-2016 a fost organizată conform actelor normative în vigoare (1):

- ▶ ***Ordinul anual al Ministerului Educației*** „Cu privire la normele financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor în instituțiile de învățământ”, coordonat cu Ministerul Finanțelor.
- ▶ ***Instrucțiunea cu privire la condițiile și modul de scutire de plată pentru întreținerea în instituțiile de educație preșcolară și în școli de tip internat a copiilor din familii cu mulți copii și cele socialmente vulnerabile*** (ordinul Ministerului Educației și Științei din 22.06.1999)

(2)

- ▶ ***Recomandările metodice*** “Privind organizarea alimentației echilibrate în instituțiile pentru copii”, elaborate de Centrul National de Sănătate Publică și aprobate prin Hotărîrea Consiliului de experți al Ministerului Sănătății al RM din **15.08.2016**, în care sînt expuse și normele fiziologice de trofine organice (proteine, glucide, lipide) și sortimentul de produse alimentare de consum zilnic pentru un copil din instituțiile pentru copii și adolescenți.

Alimentația copiilor în IET

Frecvența meselor

<i>Program de activitate</i>	<i>Nr. de mese pe zi</i>	<i>Nr.instituții</i>	<i>Număr de copii care se alimentează</i>
4 ore	1	2	35
6 ore	2	26	899
9-10,5 ore	3	1199	111 942
12 ore	4	223	34923
24 ore	6	5 speciale și 4 de tip sanatorial și 2 de tip general/grupe	1904
Total		1461	149 703

Scutiri de la plata alimentației

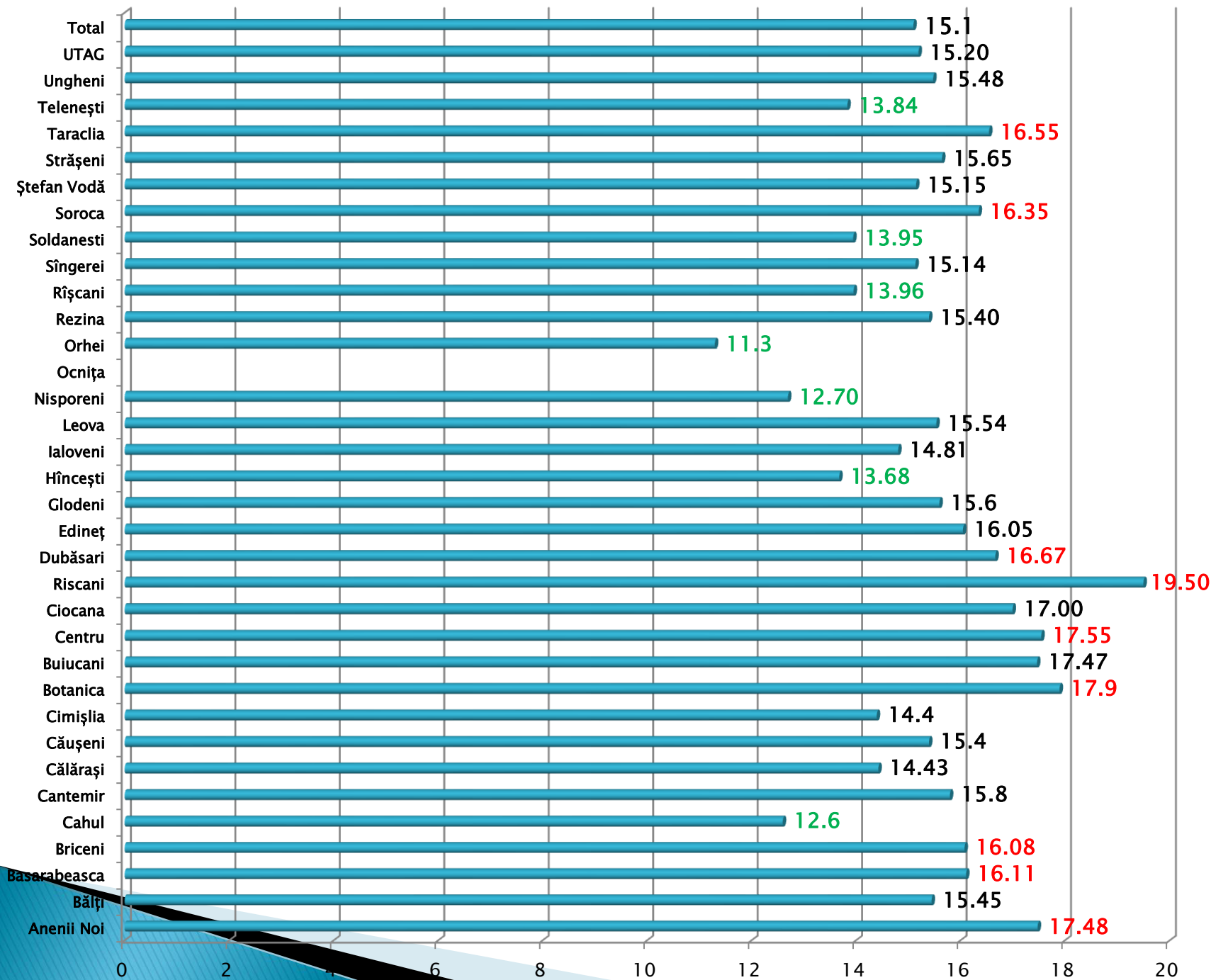
Tipul IET	Nr. copii care se alimentează	Nr. copii scutiți de plată	Rata, %
General	148 197	4 581	3,1
Sanatorial	283	283	100
Special	1223	686	56,1
Total	149 703	5 550	3,7

Respectarea normelor financiare privind alimentația copiilor în IET– date generalizate, anul 2015 (1).

- ▶ Din rapoartele OLSDÎ, care monitorizează situația în teritoriu, depistăm, că media financiară generală, per total per zi, pentru un copil înscris în instituțiile de educație timpurie de tip general, constituie **15,1 lei** – cu circa 2 lei mai mică comparativ cu norma.
- ▶ Media financiară generală per copil/per zi se respectă (100%) doar în municipiul Chișinău și în doar 8 unități administrativ-teritoriale - Anenii Noi, Briceni, Criuleni, Dubăsari, Basarabeasca, Edineț, Soroca, Taraclia.
- ▶ Sub media pe țară – **15,1 lei** per copil per zi – alimentează copiii în instituțiile preșcolare raioanele: Orhei și Nisporeni (70% din normă), Cahul (76,4%), Hîncești (85%), Telenești (86,2%), Șoldănești și Rîșcani (86,9%), Cimișlia (89%).

(2)

- ▶ În cele 4 *instituiții sanatoriale* (3 – la Chișinău și 1 – la Bălți) norma financiară se respectă strict, ba chiar se depășește – în loc de 22,80 lei, copiii se alimentează – la Chișinău cu 29,79 lei pe zi per copil, la Bălți – cu 22,97 lei. Toți copiii se alimentează gratuit.
- ▶ Din cele *11 instituții de tip special* (5 – la Bălți și 6 – la Chișinău) 8 alimentează copiii gratuit sută la sută, iar 3 instituții (din Bălți) alimentează cu 15,45 lei pe zi pentru un copil, contribuția părinților fiind de 5,2 lei pe zi.

Raionul	Nr. IET	Program de activitate a IET (ore)	Norma financiară, lei		Realizare, lei		Economisire/ lei per zi/ copil	Depășire/lei per zi per copil
Orhei	62	9-10,5	buget	10,70 lei	buget	7,8	2,9	
			părinți	5,35	părinți	3,5	1,85	
Cahul	51	9-10,5	buget	10,70 lei	buget	6,1	4,65	
			părinți	5,35	părinți	6,53		1,18
Hîncești	47	9-10,5	buget	10,70 lei	buget	9,56	1,14	
			părinți	5,35	părinți	5,25	0,1	
Cimișlia	38	9-10,5	buget	10,70 lei	buget	9,7	1,0	
			părinți	5,35	părinți	4,9	0,45	
UTAG	57	9-10,5	buget	10,70 lei	buget	9,1	1,6	
			părinți	5,35	părinți	6,1		0,75
	3	12	buget	11,7	buget	9,3	2,4	
			părinți	5,85	părinți	5,6	0,25	
Rîșcani	44	9-10,5	buget	10,70 lei	buget	9,3	1,4	
			părinți	5,35	părinți	4,6	0,75	
Nisporeni	29	9-10,5	buget	10,7	buget	9,8	0,9	
			părinți	5,85	părinți	5,3	0,55	
Telenești	36	9-10,5	buget	10,7	buget	9,7	1,0	
			părinți	5,85	părinți	4,6	1,35	
Șoldănești	30	9-10,5	buget	10,7	buget	10,4	0,3	
			părinți	5,85	părinți	4,4	1,45	

Finanțarea alimentației

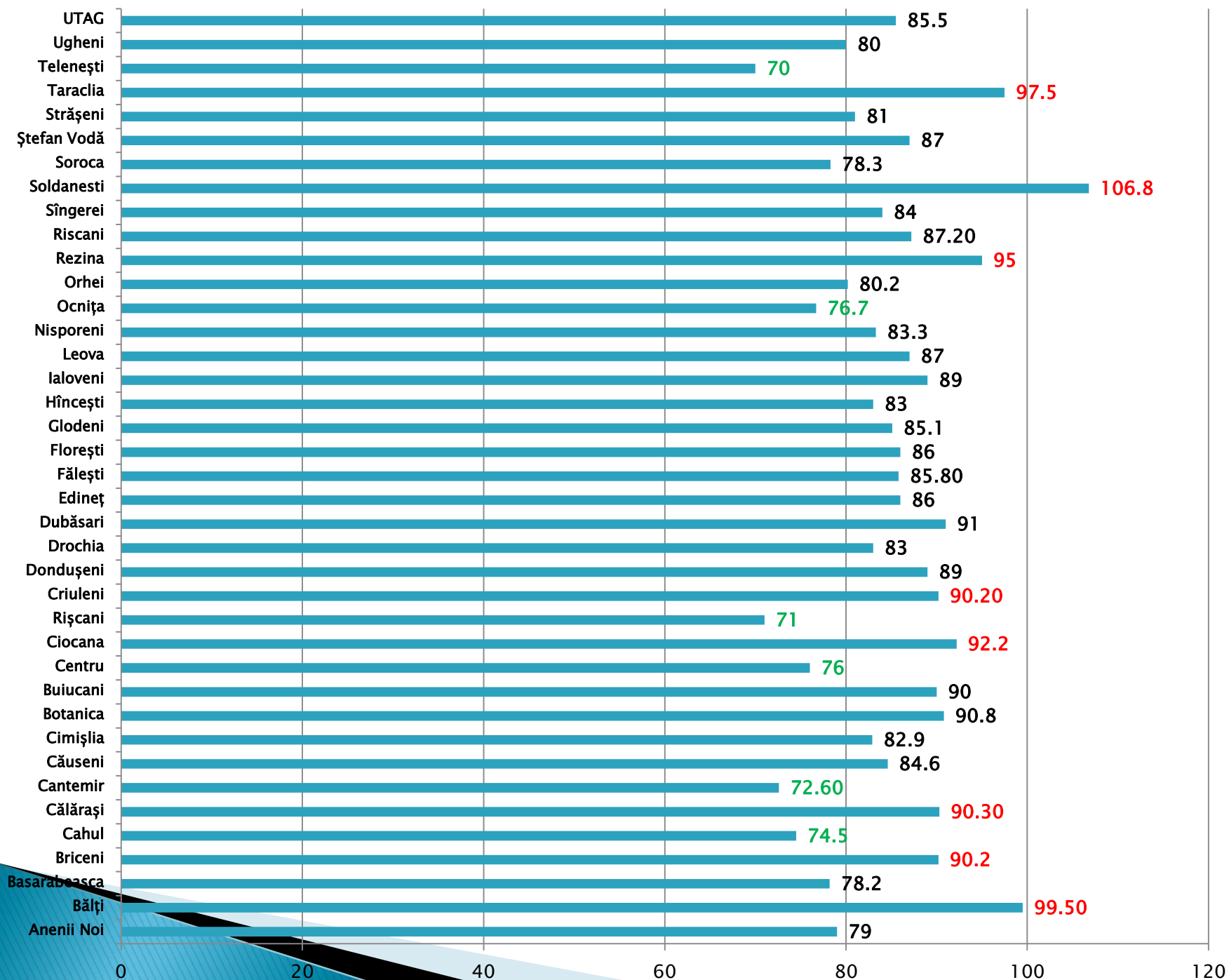
- ▶ Din informația parvenită de la Ministerul Finanțelor normele financiare pentru alimentația unui copil/per zi au crescut anual – de la **6 lei** în 2004 pînă la **17,55 lei** în 2015 (pentru programul de activitate al instituției de 12 ore).
- ▶ În 2015 pentru alimentația copiilor din instituțiile preșcolare din bugetul de stat, cît și din contul bugetelor locale s-au alocat circa **239 mln lei**. Contribuția statului pentru alimentație s-a mărit din an în an, inclusiv datorită , apariției/deschiderii noilor instituții și grupe de educație timpurie și, în consecință - creșterii numărului de copii în grădinițe.

Respectarea normelor fiziologice/ naturale de hrană.

- ▶ La modul general, normele fiziologice/naturale de hrană, stabilite de Ministerul Sănătății *nu se respectă*.
- ▶ Media per copil a normelor fiziologice, calculată pe țară, atestă un nivel de circa **85,1 %** realizare.
- ▶ Mai bună, aparent, este situația cu respectarea normelor fiziologice în raioanele Briceni, Călărași, Criuleni, Dubăsari, Rezina, Șoldănești, Taraclia, orașele Bălți și Chișinău (sector Botanica, Ciocana) – peste 90%;

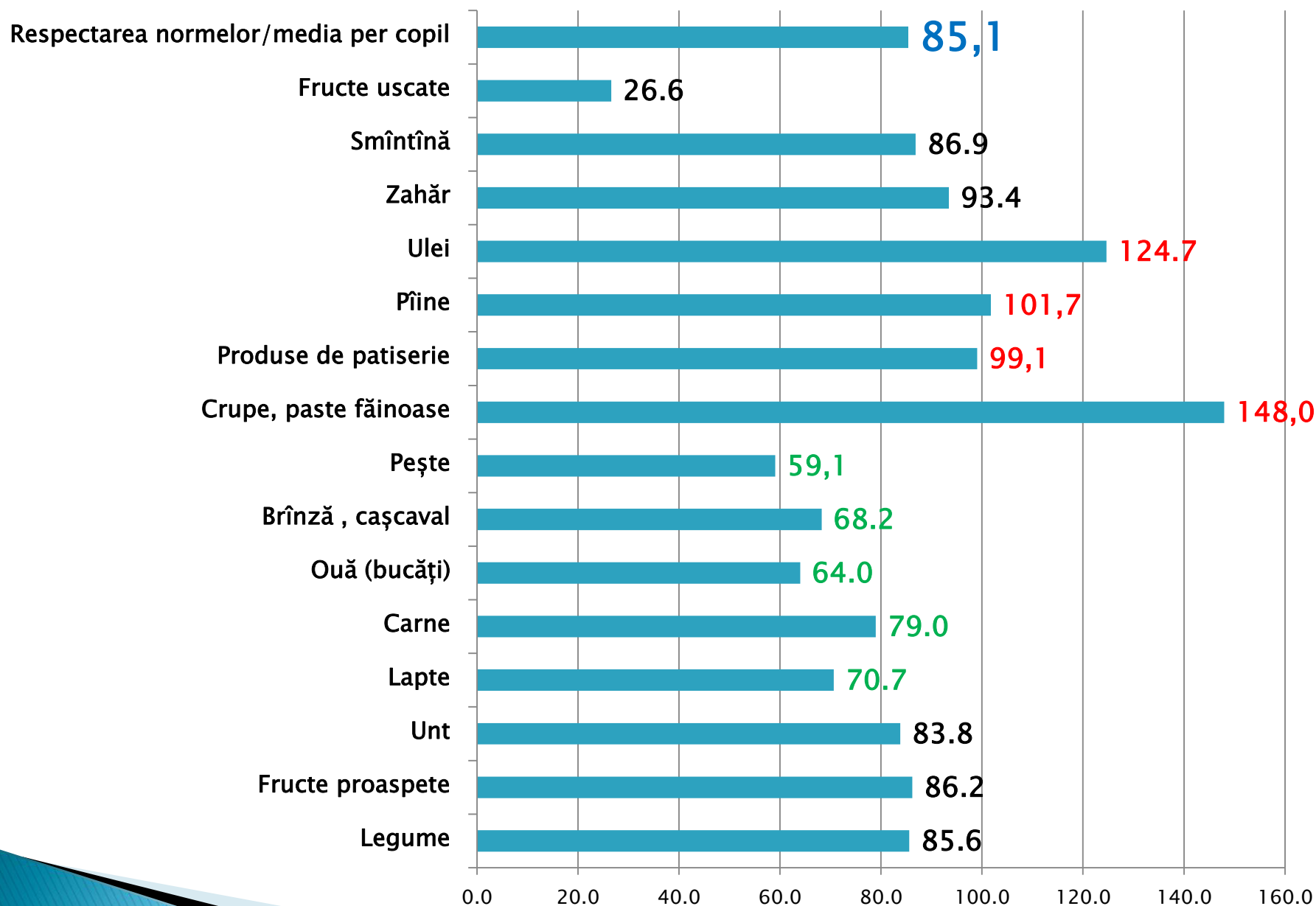
(2)

- ▶ La valori cuprinse între 80-90% se respectă normele fiziologice în raioanele Căușeni, Cimișlia, Dondușeni, Drochia, Edineț, Florești, Fălești, Glodeni, Hîncești, Ialoveni, Leova, Nisporeni, Orhei, Strășeni, Rîșcani, Sîngerei, Ștefan Vodă, UTAG, municipiul Chișinău (sectorul Buiucani).
- ▶ Sub valori de 80% sînt respectate normele fiziologice la alimentația copiilor în raioanele Anenii Noi (79%), Basarabeasca (78,2%), Cahul (74,5%), Cantemir (72,6%), Ocnița (76,6%), Soroca (78,3%), Telenești (70%), Ungheni (80%).

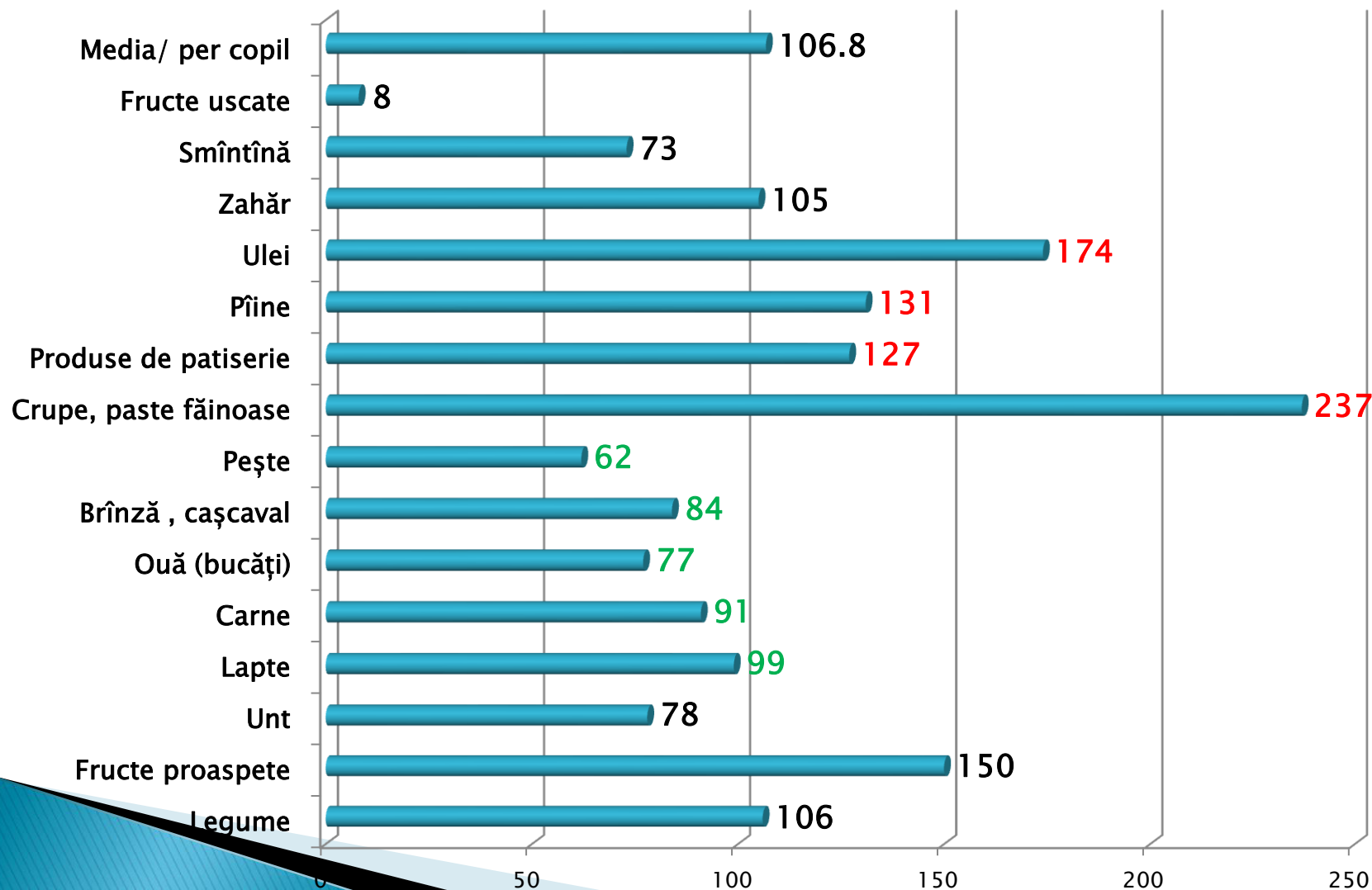

(3)

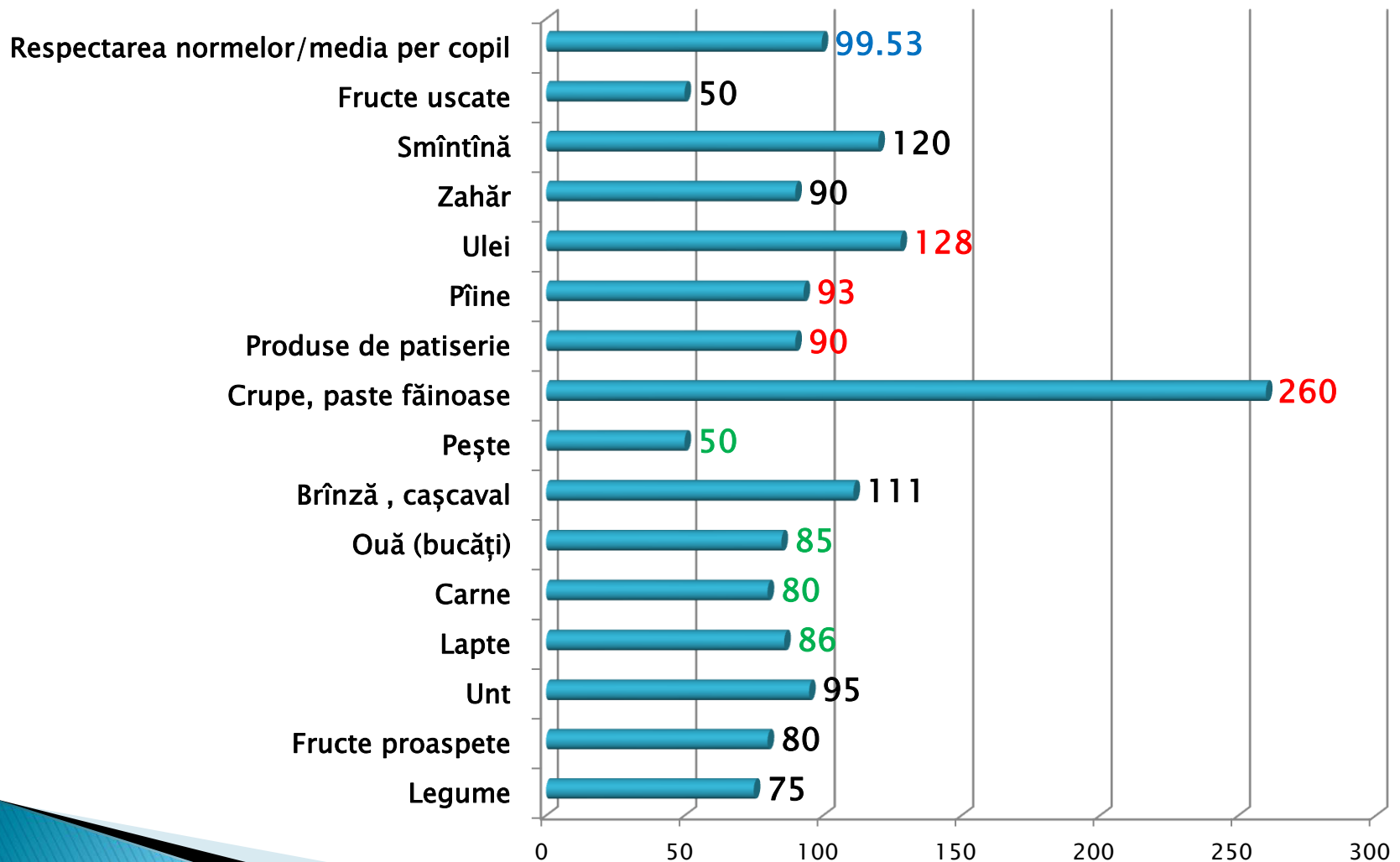
- ▶ **Dar, la o analiză mai profundă a datelor atestăm, că aceste valori se datorează nu atît unei alimentații echilibrate, cît valorilor mari la produsele ieftine și calorice.**
- ▶ Analiza consumului principalelor produse alimentare de către copiii din instituțiile preșcolare arată un dezechilibru alimentar vădit: în alimentația copiilor predomină pîinea, pastele făinoase, produsele de patiserie și uleiul – toate în proporție de peste 100%, acestea fiind mai ieftine. Mai puțin se consumă peștele (59,1%), ouăle (62,5%), brînză și cașcavalul (68,2%), laptele (70,7%), relativ mai bine carnea (79%), untul (83,8%), legumele (85,6%) și fructele proaspete (86,2,9%).

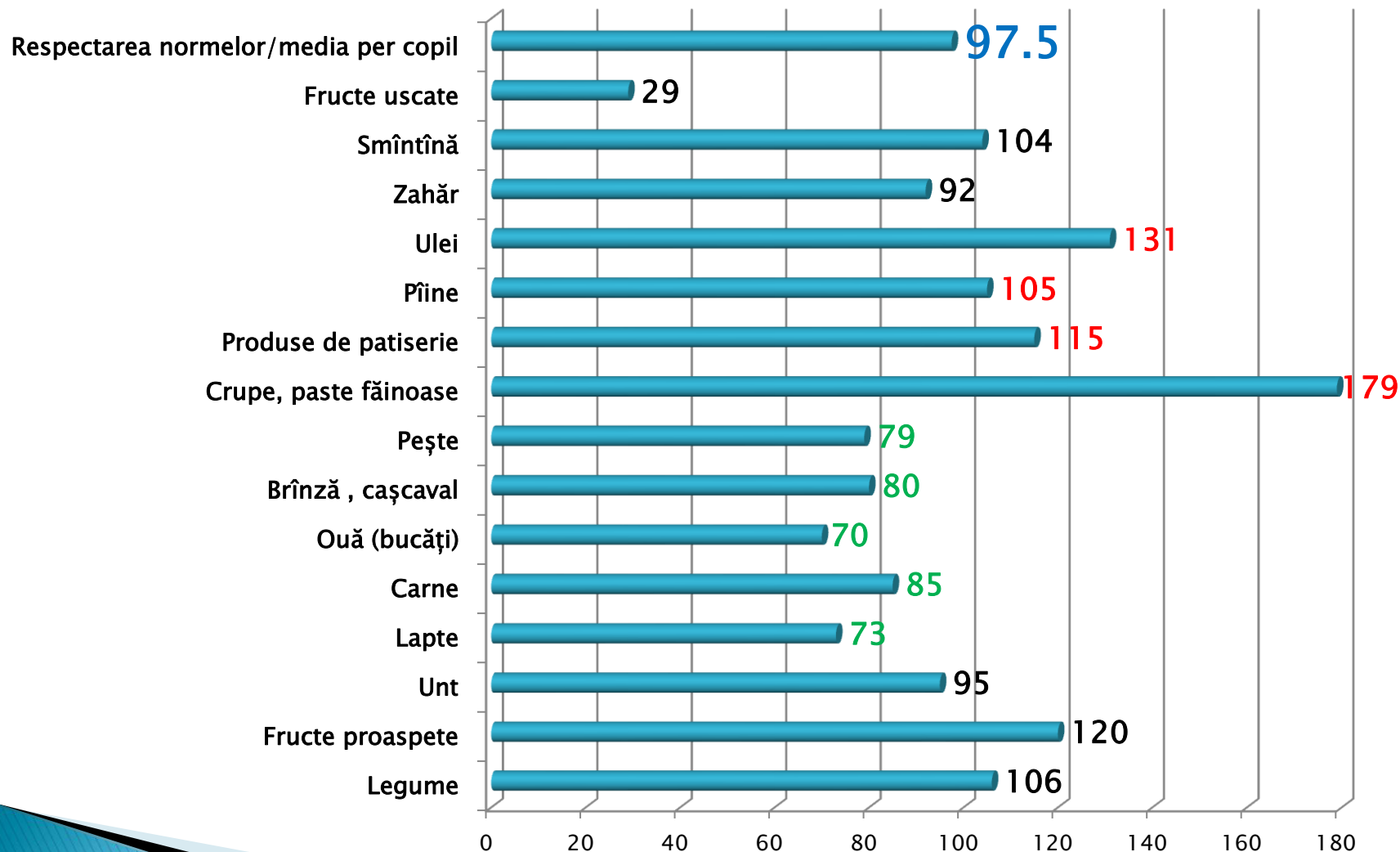
Respectarea normelor fiziologice de consum (în %) – r. Şoldăneşti

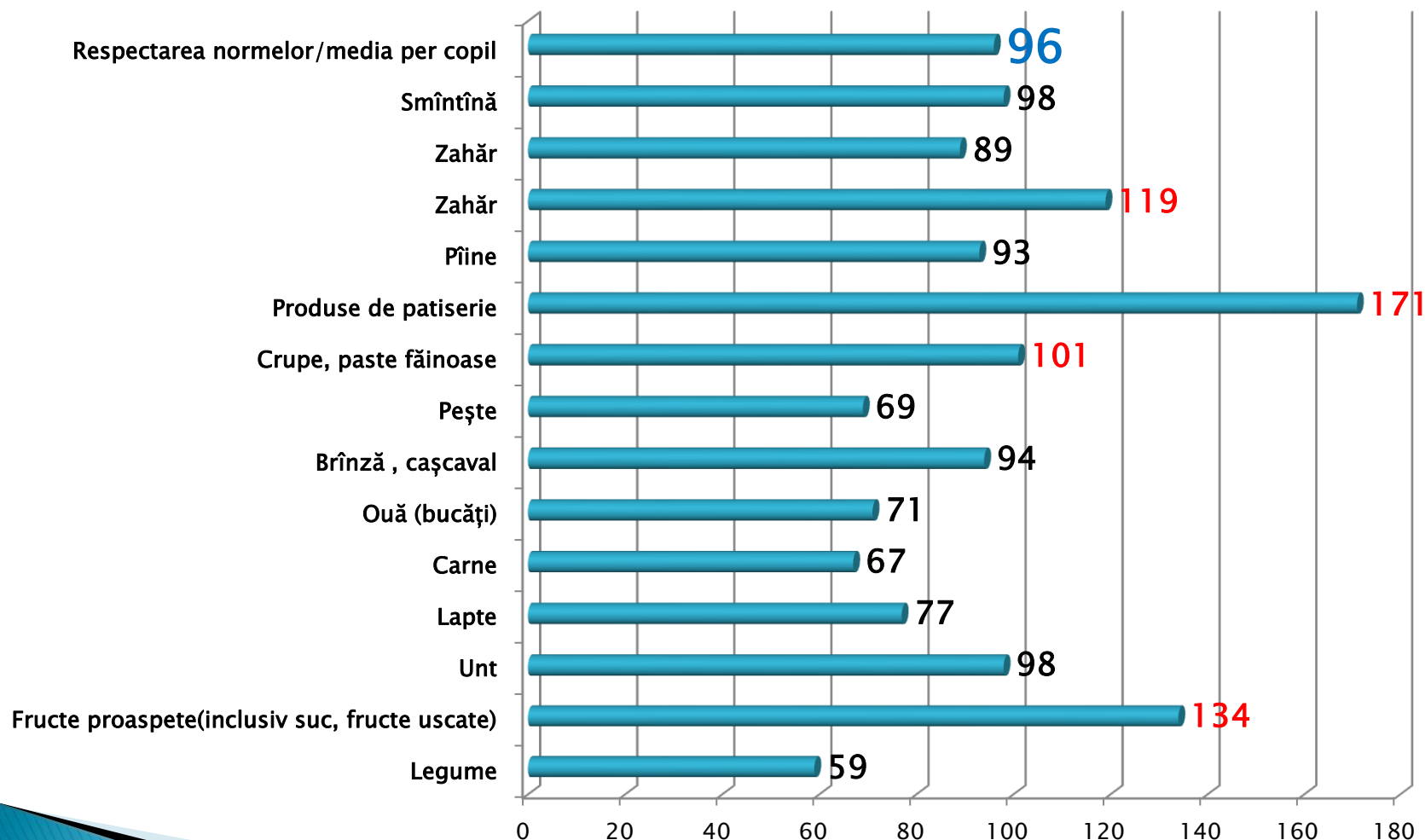
Respectarea normelor fiziologice de consum (în %) – mun.Bălți

Respectarea normelor fiziologice de consum (în %) – rîul Taraclia

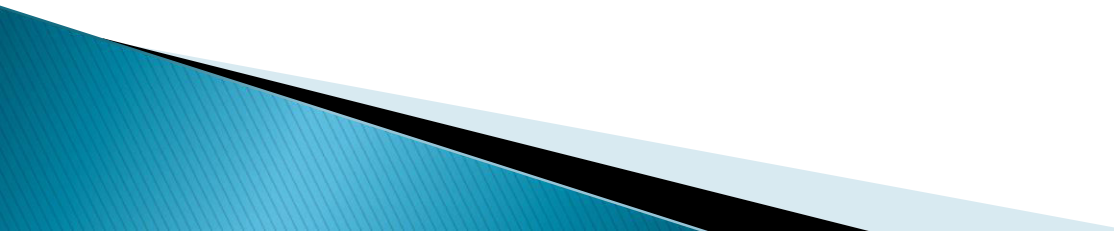
Chisinau, sector Botanica

Probleme (1)

- ▶ Discrepanța dintre normele financiare privind alimentația copiilor și normele fiziologice de consum. Din această cauză se atestă dezechilibru alimentar al copiilor – instituțiile elaborează meniurile din produse aduse de furnizori și care sînt mai ieftine – crupe și paste făinoase, ulei, pîine și produse de patiserie.
- ▶ Bucătarii nu sînt implicați în cursuri de perfecționare pentru a fi învățați ce și cum să pregătească pentru copiii mici, respectiv, nu li se mai atribuie grade de calificare, cum era odată. Salariul de funcție al acestora este de **1160 lei**, la care se adaugă **140 lei** pentru nocivitate și cite **5%** din salariul de funcție pentru vechimea în muncă în calitate de bucătar-șef (pentru fiecare 5 ani). Se atestă exodul masiv de bucătari din instituțiile de educație timpurie. Numai în mun. Chișinău este în deficit de 35 bucătari.

(2)

- ▶ Lacune legislative privind achizițiile publice – se achiziționează produse mai ieftine, nu și mai calitative.
 - ▶ Iresponsabilitatea primăriilor care nu alimentează copiii din instituțiile preșcolare nici măcar în conformitate cu acei bani pe care îi primesc strict pentru alimentația copiilor.
-

Normele financiare versus indicele prețurilor de consum (aprilie 2016)

- ▶ Direcția Educație, Tineret, Sport sect.Botanica a municipiului Chișinău a examinat echivalentul financiar al normelor naturale pentru alimentația unui copil din instituțiile de învățământ preșcolar subordonate DETS Botanica și a constatat, că alimentația copiilor (conform normelor naturale/fiziologice la un program de 12 ore) ar fi trebuit să coste:
 - pentru antepreșcolari - **26,90 lei** (comparativ cu **17,55 lei** – norma stabilită de Ministerul Finanțelor),
 - pentru preșcolari – **31,05 lei** (comparativ cu **17,55 lei**),
 - pentru copiii în contact cu tuberculoza ar fi trebuit să se alimenteze de **41,95 lei** (comparativ cu 22,80 lei actualmente).

Recomandări de îmbunătățire a alimentației copiilor (1).

În rezultatul ședinței grupului intersectorial privind problematica alimentației copiilor/elevilor din învățământul general, convocat de Ministerul Educației (19 aprilie 2016) s-au făcut următoarele propuneri referitoare la îmbunătățirea alimentației în instituțiile de învățământ:

- ▶ Elaborarea meniurilor-model variate pentru diversificarea alimentației copiilor în grădinițe cu varierea produselor, îndeosebi a fructelor și legumelor în dependență de sezon (vară-toamnă; iarnă-primăvară), care să conțină, inclusiv, și apa plată potabilă, îmbuteliată cu norme zilnice (s-a făcut).
- ▶ Revizuirea listei de produse alimentare acceptabile și interzise în alimentația copiilor la grădiniță și la școală (s-a făcut).

(2)

- ▶ Certificarea tuturor produselor alimentare destinate copiilor/elevilor – ANSA.
- ▶ Majorarea graduală – cu 10% anual – a normelor financiare - atît partea bugetului, cît și contribuția din partea părinților, începînd cu anul 2017/2018, ajustarea lor la normele fiziologice de consum și indexarea în conformitate cu inflația - Ministerul Finanțelor, în așa fel încît în 4-5 ani să echilibrăm contribuția statului și a părinților pentru alimentația copiilor în grădinițe (50/50).
- ▶ Monitorizarea permanentă a asigurării alimetatiei corecte a copiilor in IET prin colaborarea dintre toate structurile teritoriaiale implicate: cele de sanatate, asistenta sociala, financiare, ANSA, achizitiile publice, OLSDI.

Pilotarea unui model îmbunătățit de alimentație – s.Botanica

- ▶ pilotarea meniurilor diversificate, elaborate și aprobate de MS, inclusiv și posibilitatea de acoperire a normei financiare de către buget (inclusiv și a APL) și părinți conform normelor fiziologice stabilite;
- ▶ dotarea IET cu utilajul tehnologic necesar, pentru a răspunde cerințelor MS privind prepararea bucatelor pentru copii;
- ▶ instituirea în statele de personal a DGETS sau a Direcției de Învățământ sectoriale a unei unități de tehnolog și a unei unități de medic nutriționist pentru organizarea corectă, monitorizarea și evaluarea asigurării alimentației oferite copiilor/elevilor;
- ▶ instruirea bucătarilor din instituțiile de învățământ preșcolar în aplicarea tehnologiilor moderne de preparare a bucatelor pentru copii mici etc.

Evaluarea stării de sănătate a copiilor (MS)

- ▶ Evaluarea stării de sănătate a copiilor din instituțiile de educație timpurie din Republica Moldova în perioada anilor 2012-2015 denotă creșterea nivelului morbidității generale de la 810,5 pînă la 841,7 cazuri la 1000 copii. Dinamica morbidității cronice la preșcolari a manifestat un caracter oscilant, variind de la 50,4 pînă la 49,9 cazuri la 1000 copii.
- ▶ Bolile aparatului digestiv se plasează printre primele locuri în structura morbidității generale atît la preșcolari. Astfel, la copiii de vîrstă preșcolară în ultimii 4 ani bolile aparatului digestiv ocupă al II-lea loc în structura morbidității generale, constituind 5,9%.
- ▶ Rația copiilor (cu durata de activitate de 9,5-10 ore) constituie 75% din valoarea calorică.

(2)

- ▶ Insuficiența unor nutrienți de bază în alimentația zilnică a copiilor de vîrstă preșcolară duce la apariția bolilor sîngelui și sistemului hematopoietic, care în perioada anilor 2012 – 2015 sînt clasate pe locul IV, constituind 3,5% în structura morbidității generale.
- ▶ Conform studiului MICS desfășurat în anul 2012, în Republica Moldova, circa 6% dintre copii au retard statural (înălțime mică pentru vîrstă), 2% - au retard ponderal (greutate mică pentru înălțime) și 2% sunt subponderali (greutate mică pentru vîrstă). Concomitent, circa 5 la sută dintre copii sunt supraponderali (greutate mare pentru înălțime).

MULTUMESC!

???

COMENTARII